

Sławomir Żółkowski

Stary Dybów, st. XIV, gm. Radzymin,
woj. warszawskie, AZP 52-68/126

Informator Archeologiczny : badania 31, 159-160

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SŁUPICE, st. 7, gm. Pakosławice, woj. opolskie, AZP 92-30/127

- osada hutnicza kultury przeworskiej (fazy C₃-D)

Sondażowe badania, przeprowadzone w dniach od 18 do 30 sierpnia przez mgr Ewę Matuszczyk. Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 107 m².

Przeprowadzone badania wykopaliskowe miały na celu weryfikację lokalizacji i zasięgu stanowiska oraz określenie stopnia zagrożenia głęboką orką.

W wykopach I/97 i VII/97, który stanowił niejako przedłużenie wykopu I w kierunku południowym, poniżej warstwy ornej o grubości około 35 cm wystąpiła warstwa kulturowa o miąższości około 40 cm zawierająca liczne kawałki żużla dymarkowego, fragmenty naczyń i kawałki polepy; niewątpliwie rodzaj hałdy, która powstała w wyniku prowadzonej w tym miejscu intensywnej produkcji hutniczej.

W wykopie II/97, usytuowanym w odległości 34 m na południe od wykopu I/97, pod warstwą ziemi ornej, wystąpiła duża jama gospodarcza, która zagłębiała się w całość do głębokości 1,12 m. W wykopie V/97 usytuowanym w odległości około 20 m na południe od wykopu II wystąpiły trzy niewielkie, płytkie jamy (ślady po słupach?). W pozostałych wykopach: III, IV i VI/97, bezpośrednio pod warstwą orną o grubości 35 - 40 cm wystąpiła żółtobrunatna glina calcowa.

W wyniku badań uzyskano dużą ilość żużla dymarkowego, fragmenty naczyń kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego, kawałki polepy i kości zwierzęce.

Ustalono, że stanowisko w niewielkim stopniu jest niszczone podczas orki, która prowadzona jest do głębokości nieprzekraczającej 30 cm. Z całą pewnością, część osady, w której koncentrowała się wytwórczość hutnicza, znajdowała się bliżej kulminacji wzniesienia, tj. w pobliżu miejsca występowania warstwy kulturowej, którą częściowo uchwycono w wykopach I i VII/97.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Badaniach Archeologicznych na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w 1997 r.”

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu.

Badania nie będą kontynuowane.

STARY DYBÓW, st. XIII, gm. Radzymin, woj. warszawskie, AZP 52-68/125

- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich)
- osada późnośredniowieczna
- osada nowożytna

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 31 października do 16 listopada przez mgr. Sławomira Żółkowskiego (P.H.U. ANWIT Warszawa). Finansowane przez Dyрекcję Okręgową Dróg Publicznych w Warszawie.

Stanowisko Stary Dybów st. XIII położone jest na krawędzi doliny rzeki Rządzy (na południe od stanowisk Stary Dybów st. XI i st. XII). W trakcie badań AZP w 1993 roku nie uchwycono zasięgu tego stanowiska w kierunku zachodnim i południowo-zachodnim ze względu na utrudnioną obserwację powierzchniową. Aktualne badania na lewym oraz prawym pasie budowanej obwodnicy pozwoliły na uchwycenie tego zasięgu. Na prawym pasie projektowanej obwodnicy, na odcinku 240 m założono 12 arowych wykopów. W wykopach usytuowanych w południowej części badanego pasa odkryto 10 obiektów osadniczych z ceramiką kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich). W bardziej na północ usytuowanych wykopach stwierdzono luźne fragmenty ceramiki późnośredniowiecznej i nowożytnej. Natomiast w najbardziej skrajnie na północ wysuniętych wykopach nie stwierdzono żadnych znalezisk, występowała tam warstwa zbitej gliny.

STARY DYBÓW, st. XIV, gm. Radzymin, woj. warszawskie, AZP 52-68/126

- osada z okresu wpływów rzymskich

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 31 października do 16 listopada przez mgr. Sławomira Żółkowskiego (P.H.U. ANWIT Warszawa). Finansowane przez Dyрекcję Okręgową Dróg Publicznych w Warszawie.

Stanowisko Stary Dybów st. XIV położone jest stycznie do budowanej obwodnicy. W tej strefie budowana była droga równoległa do pasa budowy obwodnicy (lewa jezdnia, na odcinku Dybów - Dybów Folwark). Wytyczono tutaj 20-metrowej długości pas sondażowy, uzyskując profil tej partii terenu. Nie stwierdzono tu żadnych obiektów ani też warstw kulturowych poza kilkoma fragmentami ceramiki starożytnej w humusie oraz śladami gleby kopalnej. Wydaje się, iż stanowisko Stary Dybów st. XIV nie sięga strefy drogi równoległej do obwodnicy, leżąc poza nią. Natomiast odkryte wiosną 1997 roku obiekty w obrębie lewego pasa tego odcinka obwodnicy prawdopodobnie wyznaczają zachodni skraj stanowiska Stary Dybów st. XIII, którego ślady odkryto na prawym pasie obwodnicy.

Stodzew, st. 3, gm. Parysów, woj. siedleckie - patrz: wczesna epoka żelaza

STRZELCE MAŁE, st. 13, gm. Szczurowa, woj. tarnowskie, AZP 101-62/42

- osada z młodszego okresu rzymskiego, zespoły typu Strzelce Małe, fazy C₂-D

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 5 maja do 12 czerwca przez mgr. Jerzego Okońskiego (Muzeum im. St. Fischera w Bochni). Finansowane przez Komitet Badań Naukowych (projekt 1 HO1G 021 09). Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 52,6 m².

Prace prowadzono w ramach projektu badawczego „Mikroregion osadniczy kultury przeworskiej na prawobrzeżu dolnego biegu Raby. Badania koncentrowały się w części produkcyjnej osady – pracowni garncarskiej.

Bezpośrednio pod warstwą humusu (20 cm) wyróżniono m.in. obiekt 4/97, którym był kolejny na stanowisku piec garncarski. Miał on rzut nieregularny (m.in. czworokątny w części północnej). Kanał dzielący komorę paleniskową i narożnik północno-zachodni pieca wyszalowane były drewnem. Na południe od łukowatej ściany pieca znajdowała się podkowiasta w rzucie, wylepiona z gliny konstrukcja podstawy miecha, łączącego się otworami z wnętrzem komory paleniskowej. Na południe od tej konstrukcji, w osi całego założenia znajdowała się owalna jama o wymiarach 1,70 x 1,66 m, łagodnie nieckowatym przekroju i miąższości do 25 cm. Powstała ona niewątpliwie podczas obsługi miecha. Ku północy znajdowała się wyeksplorowana w części jama przypiecowa. Kanał wlotowy dzieliła wylepiona z gliny przegroda w formie rury. Otwory komory pieca były wymodelowane w postaci sfazowanych prostokątów. Piec 3/97 był bardzo interesującym założeniem, bez analogii na terenie Barbaricum. Zbudowano go na miejscu starszego pieca, który został poziomo „ścięty” i dokładnie wyczyszczony oraz wypełniony calcową gliną. Piec 4/97 był zorientowany prostopadłe względem młodszego, wzdłuż kierunku wschód-zachód. Miał rzut owalu o wymiarach maksymalnych 2,3 x 1,22 m. Przegroda komory paleniskowej w postaci litej ścianki przechodziła do kanału wlotowego pieca. Jama przypiecowa tego pieca miała rzut zbliżony do trójkąta z nieregularną ścianą wschodnią (od strony pieca) i wymiary 4 na maksymalnie 4,1 m.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum im. St. Fischera w Bochni

Wyniki badań zostaną opublikowane w pracy J. Kordecki, J. Okoński, *Piece garncarskie z osady na stanowisku 13 w Strzelcach Małych, gm. Szczurowa*, „Rocznik Bocheński”, t. V

Badania będą kontynuowane.

Targonie, st. 5, gm. Regimin, woj. ciechanowskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

TARNOWIEC, st. 1, gm. Tarnów, woj. tarnowskie, AZP 104-66/14

- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 17 lipca do 8 sierpnia przez mgr. mgr. Andrzeja Szpunara i Jerzego Okońskiego (Muzeum Okręgowe w Tarnowie). Finansowane przez Komitet Badań Naukowych (projekt 1H01G07713). Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię 1 ara.

Osada o powierzchni ponad 3 ha, przebadana została prawie w całości w 1995 roku. Badania w 1997 r. dotyczyły jednego obiektu (zasypanego w 1995 r.).